ประชุมวิชาการ ทันตสาธารณสุขแห่งชาติ ครั้งที่ ๗

ฟันดี เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี

Healthy Teeth for Quality of Life

๒๑-๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

การพัฒนารูปแบบการดูแลสุขภาพช่องปากของผู้สูงอายุ โดยเครือข่ายชุมชน ในเขตตำบลจิกเทิง อำเภอตาลสุม จังหวัดอุบลราชธานี

นางสาวพิชญสุดา เชิดสกุล รพ.สต.จิกเทิง อ.ตาลสุม จ.อุบลราชธานี

ที่มาและความสำคัญ

เป้าหมายการดูแลทันตสุขภาพของผู้สูงอายุประเทศไทย พ.ศ.2558-2565 เพื่อให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพช่องปากที่ดีและมีการเข้าถึงการบริการทันตกรรมเพิ่มขึ้น จากการสำรวจสภาวะทันตสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตตำบลจิกเทิง พบว่า ผู้สูงอายุ มีการเข้าถึงบริการทันตกรรม ร้อยละ 62.6 ซึ่งน้อยกว่าเป้าหมายตามแผนที่กระทรวงฯ กำหนด จากการวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาพบว่า มีการเชื่อมโยงทั้งด้านความรู้ พฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชน รวมถึงระบบบริการทันตกรรม จึงมุ่งเน้นที่จะศึกษาการพัฒนารูปแบบการดูแลสุขภาพช่องปากของผู้สูงอายุ โดยเครือข่ายชุมชนขึ้น

วัตถุประสงค์

การศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการดูแลสุขภาพช่องปากของผู้สูงอายุโดยเครือข่ายชุมชน ในเขตตำบลจิกเทิง อำเภอตาลสุม จังหวัดอุบลราชธานี

รูปแบบและการดำเนินงาน

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้สูงอายุ 231 คน

เครือข่ายการดูแลสุขภาพช่องปาก ผู้สูงอายุในพื้นที่ 20 คน

เก็บรวบรวมข้อมูล เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

- แบบสอบถามความรู้ พฤติกรรม การมีส่วนร่วม
- แบบตรวจสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ
- แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์

วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติพรรณนาและการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

กระบวนการดำเนินงาน PAOR ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน

ปัจจัยนำเข้า

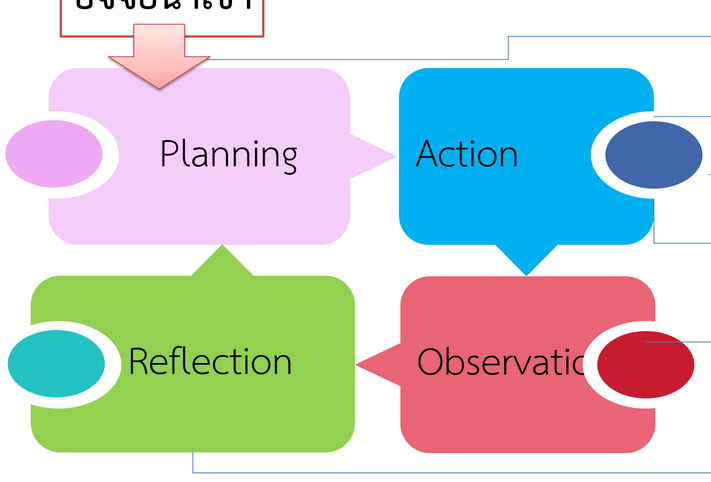

1) วิเคราะห์ปัญหา วางแผน
2) ประชุมเชิงปฏิบัติการ (A-I-C)
3) จัดทำแผนปฏิบัติการ
4) ปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ
5) นิเทศติดตาม
6) สรุป และสะท้อนผล

เมษายน 2563

ธันวาคม 2563

ผลการดำเนินงาน

บริบทพื้นที่

อุปสรรค

- ความรู้ พฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ
- การกระจายตัวของชุมชน
- พาหนะในการเดินทาง
- ระบบบริการทันตกรรม

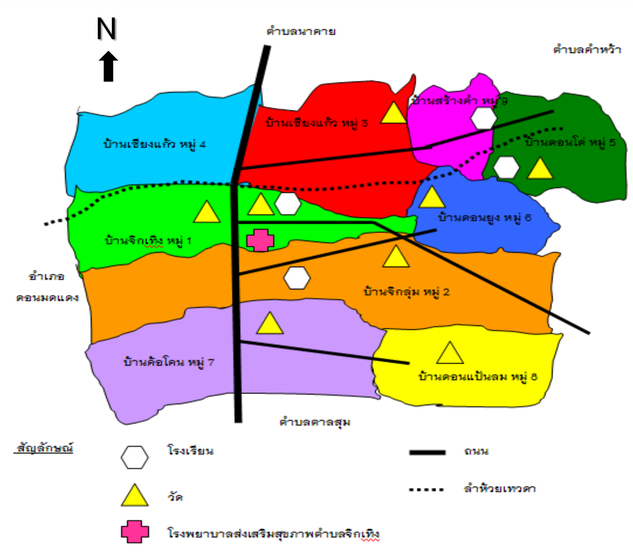

กระบวนการ PAOR

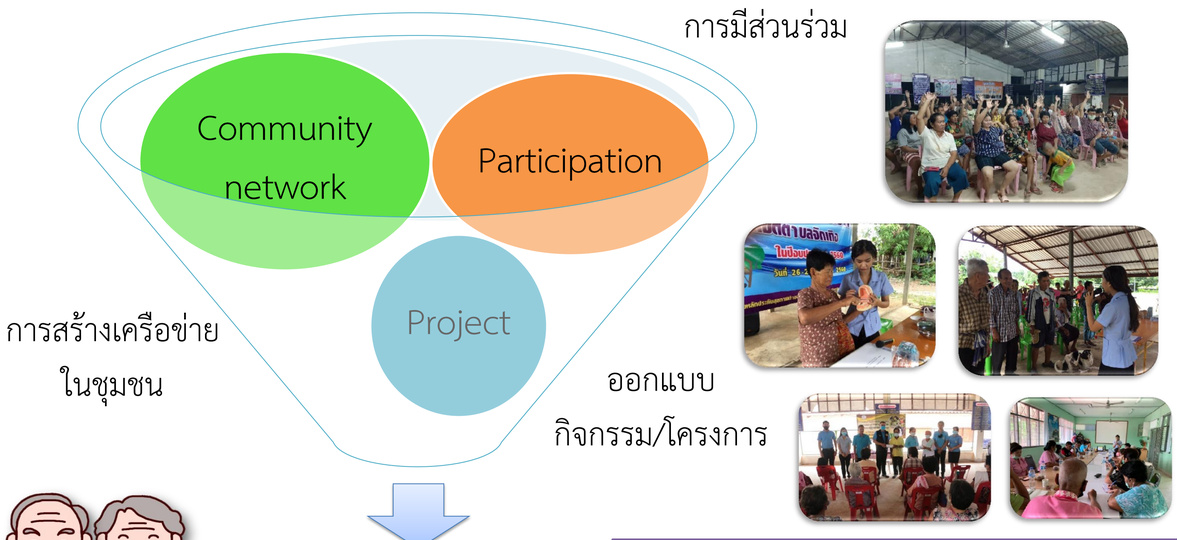

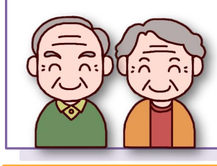

รูปแบบ C2P Model

ตรวจประเมินทันตสุขภาพผู้สูงอายุเชิงรุก

การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านทันตสาธารณสุข

- อสม.เชี่ยวชาญด้านทันตสาธารณสุขระดับอำเภอ
- นวัตกรรม “ตะกร้าเยี่ยมบ้านฟันดี”

การอบรมให้ความรู้และพัฒนาทักษะในการดูแลสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ

- ส่งเสริมความรู้ทันตสุขภาพ ฝึกทักษะการแปรงฟันที่ถูกวิธี

สมุดบันทึกการแปรงฟันผู้สูงอายุ

การพัฒนาเครือข่ายการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน

- ผู้นำชุมชน อสม. ประชาสัมพันธ์ข่าวสารผ่านหอกระจายข่าวและรถเคลื่อนที่

ผลการศึกษา

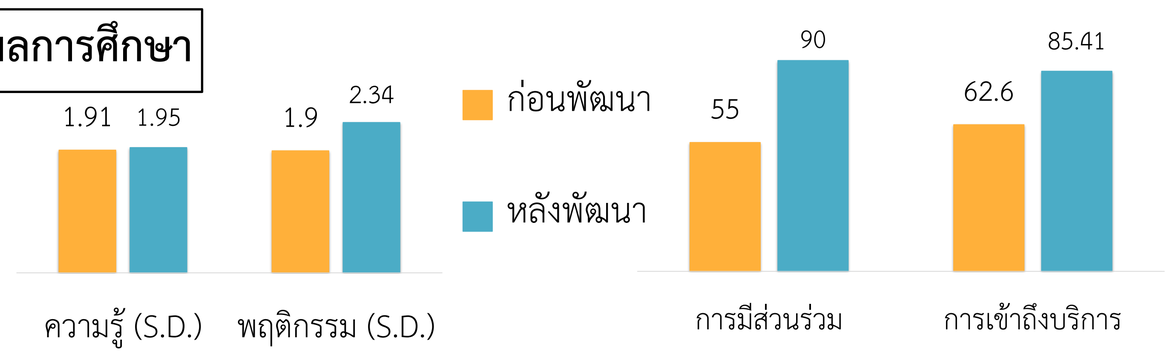

หลังการพัฒนาผู้สูงอายุมีความรู้และพฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากดีขึ้นในระดับสูง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๑๐.๔๑ (SD = ๑.๙๕) และ ๒.๓๔ (SD = ๐.๕๒) ตามลำดับ การมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ชุมชนเห็นความสำคัญของปัญหาทันตสุขภาพ ร่วมด้วยช่วยกันดูแลสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ และทำให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงบริการทันตกรรมได้อย่างทั่วถึง

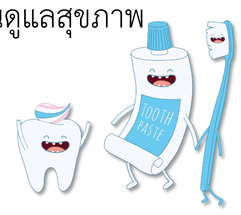

ข้อเสนอแนะ

- ควรขยายขอบเขตและเพิ่มจำนวนเครือข่ายการดำเนินงานให้มากขึ้น

สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย